

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 43. ANUL XVIII.

Sabiu, in 31 Maiu (12 Iunie) 1870.

Telegrafulu eae de doue ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu banii prin scrisori francate, adresele catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe unu anu 12 fl. v. a. Inscratiunile se platecu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Vien'a 8 Iunie.

Suntu multe si de multe feluri trebuintele omenilor, si fia variatiunea catu de mare intre pretiulu unei'a si altei'a, ele facu o parte intregi-coria a acelei totalitati, cei dicemu viatia.

Prin asertiunea acest'a nu voim a introduce cumva niscari desbateri filosofice, ci voim a atinge insemnatarea ori carui lucru si apoi a trage atentiunea cetitorilor asupra unor usurantie, cu cari trecu omenii de multe ori preste lucruri de mare si ponderosa insemelate.

Lucru mai insemnatu decatu religiositatea in viatia omenesca, abia se pote cugeta. Ea este petr'a fundamentale a cultorei omenesce; pentru ca deca nu aru exista veneratiunea cea nemarginita catra Ddiu, ca catra Tatalu nostru comunu, si iubirea imprumutata intre omeni, ca intre fiii aceluasi parinte, nu aru fi cine se infreneze pasiunile de totu felulu in omeni, si nu aru pote atunci medita asupra lucrurilor celoru comunu folositorie — nu aru fi nici vorba de nobilitate spiriutale, nu aru fi vorba de nici unu progresu.

Si totusi ce se intempla? Pecatele unor administratori rei si abusatori de bunetatile religiounei au impinsu pre multi a se mania si asi resbuna nu asupra reiloru administratori si abusatori, ci asupra religiounei inesi. Ei astadi numai din ore cari consideratiuni o mai incurca, in realitate iuse i aru intorce spatele (religiounei) cu totulu, fara de a cugeta ca realismulu celu secu aru deschide tote portile unui barbarismu rafinatu, prin care celu mai seracu si celu mai simplu aru fi numai de prad'a altor'a pre lumea acest'a

Icon'a de unu atare possibile venitoriu alu omenimeci mi a inspirat'o aspectulu celu de altmintrea maretiu alu adunarei a XIX a invetiatoriloru germani, tienuta de astadata in Vien'a. Eri ser'a, si acumu se vinu la lucrulu pentru care me amu apucatu de aceste suriri, a avutu adunarea invetiatoriloru din tota Germani'a (multi si din alte parti) siedinti'a sea preliminaru, in care s'a statoritu teme de desbateru pentru siedintiele din 8. 9 si 10 Iunie a. c. si apoi alegerea presiedintelui.

Numeralu invetiatoriloru adunati va fi camu la 5000. (Suntu si 5 romani cuprinsi in acestu numeru si adeca 4 din Transilvani'a si 1 din Romani'a). Adunarile se facu in asia numit'a „Kunstlerhalle“.

Siedinti'a preliminaru, de carea amu atinsu mai susu se tienu sub unu presiedinte profesoriu. Se desbatu mai intaiu asupra temelor ce suntu a se pertrat'a in sesiunea de fatia si dopa o desbateru carea preste totu dur'a cam doue ore si mai bino se decise a se pertrat'a 1. cestiunea seminarielor pedagogice; 2. cestiunea religiounei in scola si 3. cestiunea femeiloru.

Astadi la 9 ore se si incepu desbateru cestiunei celei dintai. Ea dur'a pana dopa 2 ore.

Ne avendu cunoscintia de numele vorbitoriloru si neputendu-se audi tote bine insemnezu numai atata ca dintre cei ce a vorbitu au fostu unu numeru pre considerabilu, cari nu intrau destulu de afundu in cestiunea ce se pertrat'a. Acesta impresiune a trebuitu sa sa faca aspr'a ori carui omu, carele putea cugeta cu sange rece, ca e unu escesu de pretensiune, candu cere cineva, ca pedagogiele de aci incolo se facu numai parte din universitate, sa fia numai in cetati mari. Ansa este si a fostu in adeveru ca sa insufe multoru barbati de scola modulu de a dresa pedagogi seu invetiatori. Nu e inse cauza destula de a se cassa unu institutu simplu numai pentru ca s'a comis erori intrenselu, cari pre langa o vointia rea se potu comite ori si in ce impregiurari se ve pune crescerea invetiatoriloru in ceea ce privesce

loculu. O particea buna a avutu de a-si audi si biserica si statulu. Un'a mi se obruda sa cugetu ascultandu atatu la vorbirile unor elocinti barbati catu si la unele de acelu ce voiau sa faca efectu si adeca: deca biserica trebuie sa lasa scola de sub man'a sea, statulu celu injutoratu si elu la rendulu seu va face mai multu pentru scola si pentru ce sa faca, candu vedemu ca elu are destule de facutu si seu nu vrea seu nu pote, seu deca vrea si pote nu va umbla si elu respective aci ce stau in fruntea sa folosesea scola spre scopuri diverginti de scopulu celu adeveratu alu scolei. Cestiunea acest'a a stins'o asia dicendu tacite numai unulu dintre oratori, din cuvintele carui trasparea, ca scola e a poporului si poporulu sa o ia singoru asupra-si.

In idea e forte bine, dara poporulu inca in Germani'a nu e in stare sa administreze scola, parte pentru ca nui da man'a sa-si puna contributiuni noue elu insu-si spre a sustienea unu aparatu intregu de administratiune, parte pentru ca nici regimelu nu siaru da tote consimtiementulu seu. Si deca 'si-lu voru si da? Ore-si care tiemuriri totusi aru impune candu aru veni vorba de planulu invetiementului, pentru ca vedemu ca reuniuni cu multu mai indiferente si totasi trebuie sa stea sub privighiarea lui.

Pana sa espunu apriatu un'a cate un'a propunerile ce s'au facutu in privintia seminarielor dnu numai atata, ca s'a primitu ca si prelampa universitati sa se faca cadre de pedagogia impreunate cu scole practice, ca seminariile sa fia numai in cetati mai mari si internatele, cari impedece dezvoltarea libera a caracterelor invetiatoriloru sa se caseze cu totulu. Intre propunerile acestei cestiuni e primita si aceea ca ministerulu de instructiune sa se separeze de celu de cultu si sa se faca unu ministeru de sine statatorriu; iera unde asia ceva nu e cu potintia sa se impreune cu ministerulu de interne.

Dintre transilvaneni a vorbitu in cestiunea acest'a numai cunoscutulu barbatu de scola, pastoriulu evangelicu Albert, carele inse fiindu ca facea alusiuni, ca pedagogi nu se potu cresce numai pre langa universitati si carele fiindu ca avea aerulu sa apere pre unu amicu alu seu consiliariu de scole din Dresd'a contra acelu ce sustieneau ca statulu pune de multe ori invetiatori de aci ce abia sciu ceti si scrie, — era pre aci pre aci salu chime de pre tribuna.

Dupa cum suntu pornite spiritele sum curiosu cum voru curge desbaterile aspr'a cestiunei adou'a.

Astadi dopa amedi au fostu prelegeri partiale in diferite locuri. Un'a s'a tienutu despre asia numitele gradini de copii (Kindergarten); alt'a despre instructiunea naturala in clasele inferioare si a trei'a despre computulu iute si scurtu. Noi romani putieni cati suntemu ne amu impartitu fia-cari cate unulu si cate doi, pentru ca sa putemu conferi la olalta despre cele audite acolo si asia pana nu vomu ave rezultatele acestoru prelegeri remanemu si publiculu cu raportarea despre densele datori. Epistola de mane seu poimane va aduce inse si acestea la cunoscintia publiculu nostru, carui credu si credemu ca nu suntu de prisosu lucruri de aceste nici decum, mai vertosu candu scimu catu pretiu sa pune si la noi pre afaceri scolastice.

De petrecerile impreunate cu adunarea acest'a putiene voiu putea scrie, pentru ca lipsese si tempulu fisicu, dara mai suntu si alte impregiurari cari ne silesca a ne tinea la ore care distantia de densele.

Unu cuventu asiu dori sa mai esprimu aici cu oca-siunea acest'a. Candu nu au fi diferentiele natu-

nali asi de extreme, ce nu amu putea noi face in contielegere si in conlucrare cu compatriotii cei de alta nationalitate din tier'a nostra? Asia inse isolati unii de altii, nici ca ne cunoscemu si totusi cestiunea scolei in rezultatele ei, pentru densii ca si pentru noi e un'a si aceea-si.

Ungari'a inca are unu contingentu frumosu de invetiatori ce se afla de fatia la adunare. Dintre densii inse inca nu a vorbitu decatu numai unulu, carele facu confessiunea, ca dopa naseere e boemu, dopa educatiune germanu si dopa activitatea sea unguru.

Din Ungari'a.

(La cestiune proiectulu de organizare a municipiiloru) foile nostre nationale — incatu sciu eu — forte pucinu seu mai nimic'a n'au scrisu, decisiunea e de o importantia grava in dezvoltarea vietiei nostre politico-nationale; in sa cu atatu mai multu au venturat'o tote foile magiare pana si cele mai mici de prin provincie, — firesce tote din punctu de vedere alu loru, si cu deosebire alu partidei politice, la care apartienu. — Pre langa tota opunerea celoru doue partide din stanga — centrale si extrema — de a se amana pertractarea in dieta a amintitulu proiectu pana la toamna, ca publiculu sa aiba tempu de ajunsu a se pronuncia aspr'a lui, totusi ministerulu i succese cu ajutorulu partidei sale bine disciplinate a lu pred'a inca acumu sectiuniloru dietali spre desbateru, si asia mane poimane va ajunge si pre masa corpuru legislativu; de aceea nu va fi fara de interesu alu cunosce si publiculu nostru bateru in principiu, ca se scie, la ce are a se accepta.

Cumu-ca proiectulu, de care ne vorb'a, in principiu se va primi asi dopa cumu e, si de corpu legislativu — seu mai bine disu de maioritatea lui; — e fara de tota indoial'a, de-si amu pute dice, chiar' si de partid'a regimulu a fostu primitu cu ore care raceala, — in sa n'are ce face, asi poftesce ministerulu, si asi trebuie sa fia, caci altcumu ministerulu va trebui sa se retraga, iera cu retragerea lui va trebui naturalmente sa cada si sistem'a de astadi, deca partid'a stangei centrale, carea va ajunge in astfelu de casu la putere, va fi consecint'a politice sale, ce au inauguratu dela 1867 incoce; va se dica, ori ce proiectu, ce va avea nenorocirea a ajunge odata in cas'a ablegatoru — bunu seu reu — trebuie sa fia primitu de dragulu impacatiunei din 1867.

Dar' ori cum vomu lua lucrulu, fratii magiari n'au cauza sa se supere prea tare pre acestu proiectu, caci la tota intemplarea elu e facutu mai multu cu privire la interesele loru, iera partile lui cele rele parte mare voru cadea pre bietelu natiuni nemagiare. E dreptu, ca multe drepturi, ce eserciau municipiele inainte de ast'a, si respective inainte de 1848, parte s'au stersu cu totulu, parte au suferitu ore cari restrangeri prin proiectulu de fatia, dar' totu asi de dreptu e de alta parte si aceea, ca fatia cu impregiurari presenti, si fatia cu modulu de guvernare de astadi, unde ministrulu e responsabilu, acele dropturi nu mai potu exista. Cu totulu altfelu inse se are lucrulu, deca vomu privi proiectulu si din punctu de vedere nationalu.

Proiectulu de fatia cuprinde in sine unu centralismu non plus ultra, de-si investitu in ori care forme de autonomia; apoi cine va nega acelu adeveru constatatu prin esperintia, ca centralismulu totdeun'a au fostu mai multu in folosulu natiunei domitoare, si cu detrimentulu celoru domnite. Esempulu destulu de invederatu avemu din epoch'a absolutismulu nemtiescu. Si paremi-se ca in acesta scola de trista aducere aminte au invetiati si domnii nostrii dela putere, caci altcum nu-mi potu explica, cum de aci domni, cari erau atatu de aprigi inimi ai centralismulu, si nu odata se exprimara, ca

nici dusimanilor lor n'aru potfi centralismulu nem-
tului, astadi tocma ei sunt, cari-lu practiseza cu
atat'a predilectiune. Séu póte voru sa-si resbune acum
asupra bietelor natiuni nemagiare pentru suferin-
tiel lor de sub sistem'a centralistica, cari natiuni
au suferitu si atunci totu asiá cá si ei, de nu mai
multu.

Dupa modest'a-mi parere, nu va trece multu,
si ne vomu convinge pre deplinu despre urmárele
acestui proiectu, devenindu odata lege sanctionata.
Nu va trece multu timp si vomu vedea, cum in comi-
tatele curatu romanesce, séu cu majoritate absoluta
de románi cu incetulu oficiali románi, de nu voru
fi de o convictiune politica cu mai marii lor —
sub cutare pretestu voru fi suspendati din oficiu si
substituiti cu altii de alta nationalitate, pentru ca
proiectulu din chestiune da dreptu comitiloru supremi
de a suspendá pre oficiali; vomu vedea, cum con-
gregatiunile comitatense voru incetá de a mai fi
efluculu opiniunei publice a comitatului; vomu ve-
dea, cum in comitatele cu natiuni nemagiare dela
comitele supremu incepundu pana la celu din urma
oficialu voru fi denumiti, respective alesi séu nu-
mai dintre magiari séu dintre cei de pánur'a lor,
cu unu cuventu proiectulu desu amintitu e de asiá
intocmitu, incátu cum voru fluerá in Buda-Pest'a,
asiá va trebui sa jóce tiér'a intréga.

Este inse in acestu proiectu o impregiurare,
careá pentru mine in adeveru e o enigma. Adeca
nu pricepu, cum de acestu proiectu cratia cu ve-
diut'a sea pamentulu regescu din Ar-
dealu. Asiá numitele scaunele si districtele sasesci
din Ardealu nu voru avea a se organizá dupa acestu
proiectu, cu altu cuventu despre ele nu vorbesce
proiectulu nimicu. Póte voru dice unii, ca acele
municipie — scaune — totdeun'a s'au administratu
politicesce altfelu, cá de esemplu comitatele, si asiá
nici acum nu potu veni intr'o categoria cu comi-
tatele. Bine! dara scaunele secuiesci d. e. n'au
fostu exceptionate pana acum de comitate, si in
proiectu totusi le vedemu intr'o categoria cu comi-
tatele? Pentru ce dara exceptiune numai pentru
cele sasesci! Séu póte ministeriulu va avea de
cugetu sa astérna in privint'a acést'a unu pro-
iectu specialu cu privire deosebita la maiortatea
locuitoriloru din ele, cari suntu románi. I vomu
fi datori cu recunoscintia, déca o va face, insa nu
prea suntu prospecte de asiá ceva. Speru, ca
dd. deputati románi din diet'a Ungariei cu ocaziunea

desbaterei proiectului va interpelá ministeriulu in
privint'a acést'a.

Diet'a Ungariei.

In siedint'a din 2 Iuniu a casei magnatiloru
se cetesce si autentica protocolulu siedintei pre-
merse. B. I. Nyáry intréba pre ministrulu de
comunicatiune, ca are de cugetu a regulá drumurile
primitive? Interpelatiunea se trimite ministrulu.
Cas'a trece apoi la ordinea dílei, la care e pro-
iectulu de lege despre construirea drumulu de feru
Nyiregyháze=Ungvár.

Contele E. Andrassy deschide discussiunea des-
pre proiectulu acést'a si propune la elu resolutiunea:
Ministeriulu se insarcineza a argumentá casei pre
basea de date autentice, ca venitulu speratu a dru-
mului se va urcá la $\frac{2}{3}$ din garanti'a intereselor,
de óre ce cas'a nu voiesce a votá pana atunci ga-
ranti'a intereselor. Dupa o lunga desbatere se
primisce proiectulu neschimbatu atátu in desbaterea
generalá cátu si in cea specialá. Asemenea se pri-
misce si proiectulu de lege despre cladirea drumu-
lui de feru Gömör si Bánréve=Nádasdy.

In 4 Iuniu tienú cas'a reprezentantiloru o sie-
dint'a scurta. Dupa finirea formaliloru face G. S i-
m o n y i cátra ministeriulu intregu urmatórea in-
terpelatiune:

1. Primisce ministeriulu intregu proiectulu de
lege despre organizarea jurisdictiuniloru propusu de
ministrulu internelorú séu este elu spriginitu numai
din partea ministrulu de interne,

2. prefipt'au régimulu unele principie in acél'a
proiectu de lege pre basea caror'a se-lu primisca
séu se nu-lu primisca, si déca, care suntu prin-
cipiele acelea.

Dupa ce se presentara mai multe referate ale
comissioniloru de insemnetate secundara, ajunsé la
desbatere proiectulu de lege relativu la esarendarea
canalului Franciscu, carele indata dupa cetire se si
primi.

Siedint'a urmatórea se va tienea in 10 Iuniu.

Epistole din Germani'a.

cátra unu invetiatoriu din patria.

Dresd'a

(Urmare.)

In cele de pana acum'a amu tractatu cu de-
osebire despre metodulu armatu in scóele popo-

rali din Dresd'a. Cum ca mic'a icóna ce ti-o amú
facutu in privint'a acést'a nu póte fi completa, o
vei potea intielege prea usioru, cáci unu objectu
asiá vastu, cá cum este metodologi'a, cere unu studiu
multu mai indelungatu, decátu este tempulu de 5
septemáni, mesuratu mie si colegiloru mei, tramisi
spre scopulu care-lu cunosci. Totu-si privindu cu
atentiune acele trasuri si liniamente singuratece, 'ú
vei potea face o icóna si mai completa, decátu li-o
am facut'o eu in cele de pana aci.

Acum'a sa trecu la alto referentie ale scóele-
loru poporale.

Este afara de tóta indoial'a, precum ca Sac-
soni'a si anumitu centrulu ei Dresd'a, ocupa in
privint'a stárei instructiunei publice poporale unulu
din locurile cele mai d'antáiu, nu numai intre statele
germánesci, totuodáta din tóta lumea civilizata.

In nici unu altu statu instructiunea publica nu
este de unu timpu atátu de indelungatu, pre base
asiá solide, organizata, cá ea sa coresponda tutu-
roru claselorú societátei, cá in Saxoni'a, si nici
unu altu statu póte areta rezultate mai imbucura-
tóre si frapte mai frumoése in privint'a acést'a, cá
acestu micu teritoriu, care au devenitu insa fórté
insemnatu prin o cultura generalá a tuturorú lo-
cutoriloru sei, fara exceptiune.

Instructiunea publica are cá si in alte staturi 3
graduri, ea se imparte adeca in instructiunea ele-
mentara séu poporala in intielesulu strinsu alu cu-
ventului, in cea secundara (gimnasiála, realá) si
in cea superióra (la universitati, academié etc.)

Fundamentulu instructiunei intregi inse, fara in-
doiala este instructiunea elementara séu poporala.
Numai déca acést'a e bun'a, se potu ridicá celelalte
dóue cu folosu adeveratu asupra ei.

Unde acést'a lipsesce in parte mai mare séu mai
mica, cultur'a intre poporu in intielesulu mai strinsu
alu cuventului nu se póte lati, dupa cum aru tre-
bui, si lips'a ei si urmárele, cari resulta d'aci pentru
viati'a politica si sociale a unui poporu nu se potu
repará séu delatorá de totu prin instructiunea se-
cundara si superióra, ci numai in parte mica.

Scopulu scólei poporale este: de a dá fiitoriloru
cetatieni cunoscintiele necesari, fundamentali, nu
preu cutare séu cutare conditiune a vietei nu-
mai, ci pentru ori-care stare, ce aru imbratisá mai
tárdiu, ai desvoltá mintea si simtiemintele elevului
si alu face asiá dara aptu pentru aceea ce póte si

FOISIÓRA.

Amu publicatu in numerulu premergetoria alu
acestui jurnalú o provocare la inliintiarea de reu-
nioni pentru instructiunea poporale a celoru adulti.
In putiene cuvinte amu ridicatu momentuositatea
ataroru reunioni. Déca in genere tóte staturile
si cele mai inaintate in cultura, precum s'au disu
in aceea provocare, precum Germani'a, Angli'a,
Franci'a, Itali'a, au recunoscutu necesitatea si bunatatea
la astfelu de reunioni, apoi cu atátu mai multu
avemu noi lipsa de atari reunioni, cáci n'amu ajunsu
cu invetiamentulu inca la gradulu acél'a, unde se
afia alte popóre. Cátu de bine se potu practizá
in sinulu poporului nostru atari institutiuni ne póte
servi de esemplu o atare incercare facuta in Ro-
mani'a, unde exista déja o atare reuniune sub
numiroa de „societatea pentru invetiatur'a poporu-
lui románu,” care astadi s'a desvoltatu pana a
sustienea si un'a fóialunaria destulu de voluminu-
asa, in care se tractéza cu deplina maturitate
teme pedagogice pentru instructiunea poporale.
Ne luamu ans'a de a reproduce, din numerulu
1-lea alu acestei foi o parte din urma a discursului
tientu de d. Esarcu la constituirea „societáti pen-
tru invetiatur'a poporului románu” in siedint'a so-
lemna dela 23 Martiu 1866, pentru ca acést'a
parte ni se pare mai acomodata de a aruncá o
lumina asupra inceputului celui hanu ce s'a facutu
in acést'a directiune.

„Conformu spiritului si literéi art. II din sta-
tute care cere cá societatea se aiba de norma a
plecá, in lucrárele sele, de la ce este mai necesaru
si generalu folositoriu, comitetulu, uitându-se im-
pregiurulu seu si costátundu in capital'a nóstra,
esistenti'a atátoru numerosi concetatieni ce au in-
tratu in ocupaciunile si grigile vietei fara a se fi
bucuratu de bine-facerile invetiaturei; avendu in
vedere ca copii neverstnici, despre cari nu vomu

intárdiá a ne ocupá, au inca tempu inaintea lorú
si scóele statului, de si nu inca in numeru inde-
stulatoriu, totusi inse primescu multi dintre densii,
pre cándu verstnicii si adultii n'au nici unu mijlocu
de a dobendi hrana sufletésca;

Comitetulu a fostu fericitu de a deschide la
5 Martiu primele scóle de adulti, inaugurându-le
printr'o solemnitate religiósá in biserica St George-
Nuou, unde s'au aretatu, inaintea unei afluinte
numerósa de publicu, scopulu acestoru scóle, si
s'au facutu o indemnare cátra meseriasi de a merge
sa urmedie invetatur'a ce se va predá intr'ensele.

Fie-ne aci permisú, D-loru, pentru a ne pune
pre de o parte in vedere si a o avé totu-dea-un'a
presinte spiriteloru o inalta cugetare a strabuniloru
nostri iéra pre de alt'a, pentru a areta, ca suntemu
in dreptu a cere concursulu tuturorú prelatiloru si
preotiloru nostri pentru marea opera ce amu ince-
putu, fie-ne permisú de a citá aci cuvintele urma-
tóre rostite de presedintele nostru cu ocaziunea
deschiderei acestoru scóle dupa treptele amvonului
din biserica St. George:

„Suntu dóue mari cuvinte in limb'a romána,
dóue cuvinte, D-loru, pre cari betráni nostri le-au
asociatu totdeun'a impreuna si cari, resunându in
urechile lorú, desteptau in inimi sentimente si idei,
ce le inspirau amorulu de patria, de lumina si de
nationalitate.

Acestea cuvinte suntú:

Biserica si scóla.

Biserica si scóla, D-loru, eata cele dóue mari
institutiuni, caror'a románi suntu datori intrég'o
loru viétia nationala.

Déca Romani'a exista astadi cá corpu de na-
tiune, déca avemu o limba nationala, cu care ro-
máni sa-si esprime simtiemintele, idei, pasuri si
bucurii comune, déca amu strabatutu atátea secole
de invasiuni, de suferintie si de devastari, si plu-
timu inca, cá natiune pre Oceanulu turburatu alu

vietei, acést'a o datorimu fara indoiala bisericei
si scólei.

Biserica ne a conservatu limb'a, biserica ne
a conservatu institutiunile si traditiunile nóstre
nationale; si in totu tempulu tind'a bisericei s'au
prefacutu in scóla pentru a invetiá pre románi
carte románésca, pentru a-i face sa nu uite limb'a
strabuna, pentru a inspirá amorulu institutiuniloru
patriei, si a pastrá in animile lorú sacr'a schánteia
a Románismului.

Conformu strabunelor traditiunii, voimo, dloru,
sa mentionamu neincetatu strinsa legatura si alian-
tia intre biserica si scóla, aliantia sánta si bine-
facatóre cáci, déca scóla si sciinti'a da poporului
instructiunea si lumin'a, biserica mai cu séma si
moral'a ei voru lucrá totdeun'a puternicu pentru
moralisarea si fericirea lui.

Scóele de adulti si meseriasi, ce comitetulu
d-vóstra, D-loru, a deschisu, suntu in numeru de
cinci, cáte o scóla de fie-care colóre a capitalei.

Amu dori, D-loru, sa ve anuntiamu ca tóte
acestea scóle s'au umplutu inca din dílele dintáiu
si ca toti ne-amu facutu datori'a de a indemná
pre adulti si pre meseriasi, ce nu sciu carte séu
dorescu a invetiá mai multa carte de cátu sciu,
de a merge sa le frequente si sa urmedie inveti-
aturile predate de profesori cu zelu si esperintia,
ce-si sacrificá din tóta inim'a tempulu si repausulu
pentru a fi folositorii concetatiuniloru lorú.

Din cauza insa, D-loru, póte a noulatiei unei
asemenea intreprinderi in tiér'a nóstra, din cauza
unei publicitati putienu intinse (pres'a nóstra din
capitala viindu-ne pana acumu putienu in ajutoriu),
din cauza póte (fie-ne permisú a o dice), a unui
zelu putienu zelosu din partea fie-cáru'i a díu noi,
membrii ai societáti pentru a indemná si pre
adulti si pre meseriasi a merge sa invetié
carte; din cauza inca ca municipalitatea capitalei
nu a pututu pana acumu a ne da totu concursulu

are sa fie in viata familiara, cetatienésca si bisericesca.

Fiindu ca in scóla poporala dara se pune fundamentulu pentru ori ce stare a vietiei, orméza ca atátu famili'a, cátu si statulu si biserica sunt egalminte angajati pentru spriginirea si inaintarea scóloru poporali.

In miculu regatu Saxon'a si vedemu o emulatinne nobila intre aceste trei spre a face cátu se póte mai multu pentru scóla si ai dá sucursulu celu mai mare posibilu.

Impregiorarea aceea, cá in fia-care satu se afla cáte o scóla poporala bineorganizata si indiestrata, multimea de scóli poporale atátu publice cátu si private din cetáti, intre cari Dresd'a ocupa loculu primu, apoi si aceea, ca cu anevoia vei gasi pre unu tineru trecutú de 14 ani, care sa nu scia celu puciuu ceti, scrie si computá incátu-va, suntu dovedile cele mai vorbitóre despre aceea ce póte zelulu si poterile intrunite ale particulariloru, statulu si bisericeii.

Cercetáandu aceste scóli, amu aflu o cosebita multumire, vedendu institutiunile loru cele frumóse si rationale, numeralu celu mare alu scolariloru de ambe secse, si zelulu si modestia invetiatoriloru, cari, in generalu se póte dice, si tienu de cea mai mare ambitiune a loru, a dá pre fiacare anu numeralu celu mai mare posibilu de tineri bine cualificati pentru de a pasi in viatia si societate cá membri folositori loru insi-si si si societáti.

Instructiunea publica, poporala, dupa cum am disu mai susu, este asiá organizata, incátu nici o parte a societáti nu remáne neatinsa de ea; obligamentulu scolaru e generalu, se estinde in asemenea mesura asup'a tuturor cetatieniloru statulu.

In Saxon'a mai intáru s'au datu dreptulu in mán'a statulu de a c o n s t r i n g e pre parintii, cá sa-si tramita copii la scóla, pentru de a priimi educatiunea necesara, indata ce voru avea etatea receruta.

Camu urmatorii suntu articli de lege referitori la deobligamentulu scolaru.

Acesti articli au inse meritulu acel'a inaintea altor'a, ca nu suntu numai pre harthia, ci se esecuta cu tóta acurateti'a si severitatea necesaria:

Totu copilulu trebuie sa cercetédie scóla in

ce suntemu in dreptu a asteptá si pre care lu asteptamu de la parintii orasiului, din tóte aceste cause, tóte scólele ce amu deschisu nu suntu pline si, scóla de la colórea de Rosiu numai este populata.

Aci insu, D-loru, sperantiele nóstre au fostu mai multu de cátu implinite! Iaca de la a dóu'a lectiune numeralu celoru inscri si trecutú preste dóue sute, si e unu spectacolu invesitoriu de a vedé pre acesti scolari, doritori de invetiatura, venindu cu respectu si religiositate sa asculte pre invetiatorii loru.

Scolarii adulti de la colórea de Rosiu s'au impartitu in trei divisiuni.

In prim'a divisiune s'au pusu toti acei'a ce nu sciu nici a serie, nici a citi, si doi invetiatori, membri ai societáti, se ocupa seriosu cu instructiunea loru.

Numeralu loru trece preste o suta.

In a dóu'a divisiune s'au clasatu acei'a ce au óre cari slabe inceputuri de scriere si celire. Unu invetiatoriu si pune tóte silintiele pentru ai invetiá bine a scrie si a ceti, si unulu altulu le va dá notiunile de socotéla si de aritmetica de care au trebuinlia in vieti'a practica.

Numeralu acestor'a trece asemenea preste o suta.

In a treia divisiune s'au asiadatu acei scolari, cari sciu bine a scrie, a ceti si a socoti. Unu invetiatoriu se ocupa seriosu cu acesti'a pentru a-i intari in lucrarile mai inalte ale aritmeticeii si preste putienu va incepe tienerea registreloru si comptabilitatea, de care comericiulu are atátu de multu trebuinlia. Unu altu invetiatoriu a inceputu in acelasu tempu a dá scolariloru din acésta divisiune notiuni elementare de geografia si istoria tieriei precum si ori-cari inceputuri de istoria naturale.

Numeralu eleviloru din acésta divisiune este de vre-o patrudieci.

8 ani neinteruptu, de regula dela alu 6—14-ce anu, nu numai iarn'a ci si var'a. Esemptu nu este nime.

Nici dupa ce au trecutú tempulu (8 ani) fisatu de lege, copilulu nu póte parasi scóla, inainte de a-si fi castigatu cunoscintiele necesarie, baremu in celire, scriere, computu si ia prescriptele religiunii crestinesci, cari se privescu ca materiile esentiali ale invetiamentulu poporalu.

In tempulu prescriu de lege, fie-care copilu verstnicu, are a cercetá scóla comunei, in care locuiesce.

Dispensatu de acésta obligatiune este acelu copilu numai, a carui parintii, ingrigitori etc. voru dovedi in modu demnu de creditu, ca-i dau privatim séu inalta scóla straina, invetiatura indestulitóre.

Fára causa temenica, nu póte lipsi nici unu copilu dela órele prescrie.

Cá causa valibla se privescu in genere numai bóla copilulu séu a unui membru alu familiei.

Antoriatea locala scolaru (Schulvorstand), care se alege din barbati cei mai harnici ai unei comune (de regula 10-12), are dreptulu a se incredintiá déca póte fi primitu cutare cuventu de escusare. Spre acestu scopu conspectulu tabelariu despre absentii se asterne in tóta luna din partea invetiatoriloru resp., acestui oficiu scolaru.

Autoritatea scolaru locala are sa nizúiesca intr'acolo, ca lipsirile fára cause se inceteze. — In casu cându dojenirile acestea n'aru avea respectu, urméza pedepse amesurate in contra parintiloru, tutoriloru séu altoru ingrigitori renitenti ai copiiloru. Aceste pedepse constau in bani, pentru prim'a óra 5 grosi 25 xr. v. a. pána la 2 tr. 3 fl. v. a. séu la casu de repetire chiaru si in inchisórea parintiloru dela 1—3 zile.

Dupa cum amu disu, aceste dispositiuni se mantien cu mare rigurositate, si intr'adeveru cercetarea scólei este esemplara.

Lips'a cea mai inteligenté e, cá sa se puna si la noi astfelu de dispositiuni in lucrare, cátu mai curendu, cáci déca voru lasá numai tóta in bunavointia poporulu de rendu, apol dicu, voru trece dieci de ani, si noi nu vomu vedea latita mai tare, cultura in poporu, si urmárele din acésta? Voru fi triste pentru noi.

Cáti-va barbati speciali, cari si-au facutu invetiaturele in cele mai celebre scóle ale Franciei, au oferitu concursulu loru societáti pentru a dá aceluora dintre adulti, ce se ocupa cu dulgheria, zidaria s'au timplaria, notiunile de cari au trebuinlia pentru imbunetáirea si perfectiunea meseriei loru.

Astufeliu societatea va face primulú pasu cátra infiintarea de scóle profesionale románe, pentru renascerea si inflorirea comericiulu si industriei nationale, industria si comericiu, ce mai tóte se afla in mánile strainiloru.

Comitetulu a luatú dejá mesuri si va mai luá inca (rugándu-ve si pre d-vóstra de a-i veni in ajutoriu) pentru ca scólele nóstre de adulti sa fia cátu mai populaté si mai prospere, astufeliu incátu stindardulu societáti nóstre sa fia purtatu cu cátu se va putea mai multu succesu, mai multa onóre, mai multa demnitate.

Fie-ne aci permisú de a esprime in publicu multumirile nóstre unui vechiu profesore devotatu instructiunei, d. Rasiánu, care a facutu societáti unu daru de 1000 abecedare dintre cari 100 s'au si impartitu scolariloru din colórea de Rosiu.

Presiedintele nostru a instituitu asemenea unu premiu pentru a incuragiá elaborarea de carti didactice care sa serve in scólele nóstre primare.

Societatea nóstre, avendu unu echo si destepándu sperantie in tóte tierile locuite de románi, pre lánga multumirile esprimate in principalele jurnalé de preste Carpati, a primitu directu comunicári dela scóla romána de preste Dunare din Macedoni'a, si presiedintele nostru a trimisu principalu invetiatoriu alu acéstei scóle unu numeru destulu de insemnatu de carti didactice, de istoria, religia si morala precum si unu ceasornicu de auru pentru alu incuragiá sa persiste in greau'a sea sarcina.

Domniloru !
Terminándu acestu discursu, in care credemu

Protocolulu siedintiei a X

(Ordinarie)

tienute din partea directiunei asociatiunei nationale pentru cultur'a poporulu románu.

Aradu, 8 Maiu nou 1870.

(Capetu.)

Nr. 66. Directorulu secundariu Ioane Popoviciu Desseanu reportéza: ca parastasulu dispusu pentru eternisarea memoriéi fericitulu Georgiu Popa s'a celebratu cu tóta solenitatea la terminulu defiptu in biserica catedrala gr. or. de aici.

Decisu: se ia la cunoscintia.

Nr. 67. Administratorulu protopopescu dlu parochu din Siria Nicolau Beldea asiderea face reportu despre celebrarea parastasulu pentru binefactoriulu asociatiunei, reposatulu Iova Cristiciu si presintandu cont'a speseloru avutu cu acésta ocaziunei in suma de 4 fl. 35 cr. róga a se asemná acésta.

Decisu: Se ia la cunoscintia si se asemná suma speseloru de 4. fl. 35 cr. la perceptoratu asociatiunei.

Nr. 68. Notariulu directiunei presinta cont'a compactorulu de aici Julius Breitrück cu 6 fl. 50 cr. pentru 300 de coverte si intocmirea sigilulu asociatiunei pe diplomele membriloru; apoi alta conta a compactorulu Iosifu Nyilas cu 7 fl. 80 cr. pentru legarea diferiteloru protocoale, rogandu a se asemná umeles acestea la perceptoratu.

Decisu: Ambele sume se asemná la perceptoratu sub rubrica speseloru de expeditiune neprevédute.

Nr. 69. Se presinta epistol'a stipendiatiloru asociatiunei Georgiu Sierbanu si Franciscu Hosu Longinu, ambii juristi la universitatea pestana prin care tramitu cuitele vidimale si testimoniele cu scopu a li se tramite antei'a rata a stipendiuului incuviintatu.

Decisu: Se transpune la perceptoratu spre a tramite banii respectiviloru stipendiasi, éra testimoniele se li se restitué.

Nr. 70. Se presinta epistol'a Dlu Petru Jorgoviciu preotu gr. cat. din Varadia prin care Dsa rescrie: ca au restituitu directiunei inca in 12 Augustu 1869 sortiurile si biletele de balu, ce i s'au fostu tramisu pentru distribuire, si asiá nu recunósce a fi detoriu asociatiunei pentru acestea.

Decisu: Actulu acésta se estrada comisiunei concerninté emise pentru censurarea ratiociniulu de sortitura spre cercetarea trebei acéstei'a.

a fi espusu principalele facte ce ne credeamu datori a aduce la cunoseintia. Domniloru-vóstre, ne indreptámu cu incredere privirile cátra sectiunile surori din tíera si esprimámu sperantia ca ele voru continuá miscarea a cárei impulsione a datu capital'a si voru lucrá cu energia si ardóre, dara fára precipitatiune, pentru a impinge odata natiunea romána cátra o viatia mai inteliginta, mai demna, mai virila si prin urmáre mai fericita.

Simptomele suntu pretutindeni incuragiatóre.

Sectiunile s'au inmultitu si se inmultiescu din di in di in tíera.

Numeralu loru, d. presiedinte vi-lu va aretá indata.

Mai in tóte judetiele tieriei pre unde a sositu ide'a proclamata in capitala, a destepatú entusiasme generóse, aspiratiuni mántoitóre. Cá unu currentu electricu ea a strabatutu tóte clasele societáti, cá sa produca miscarea si caldur'a, semnele vietiei. Justificatiune manifesta a adeverulu ce amu anuntiatu incependu acestu discursu, proba evidente ca noi n'amú facutu decátu sa dámu o forma mai pipaita unei trebuintie ce se simtia pretutindeni, de cátu sa destepámu ceea ce se afla in animile concetatiuniloru nóstri!

Eta caus'a pentru care cei mai multi viánu séu voru veni sa se grupeze impreuna cu noi impregiurulu drapelulu, pre care se afla scrise cuvintele:

Invetiatur'a poporulu románu.

Invetiatur'a poporulu románu, instructiunea si educatiunea nationale, eata d-loru, cá sa terminámu prin cuvintele cu cari comitetulu s'a adresatu cátra sectiunile surori, eata tient'a ce ne ncelatu trebuie se ne punemu inainte, iéta scopulu cátra care trebuie sa tindemu, eata farulu cátra care cáta sa se indreptédie toti pasii, sperantia care sa misce tóte anemele, stéu'a cátra care sa se inaltie tóte privirile!

Nr. 71. Se prezintă solicitarea lui Alexandru Lucaciu tehnicu de anulu I in Buda pentru incuviintarea stipendiului menitu pre partea unui studente la politecnica.

Decisu: De ore ce in urmare concursului publicatu, — nu s'a fostu insinuat nime pentru acestu stipendiu, si asiã directiunea prin conclusulu seu din 20 Martiu nou, a. c. nr. 50 a dechiaratu acestu stipendiu de vacantu, si au dispusu a se face aretare viitoare adunãri generali pentru ulterioarã dispusetiune, — dreptu-aceea suplicantele se indruma a se acomoda la timpulu seu dispusetiunei acelei'a.

Nr. 72. Colectantele din Bozoviciu, confiniulu militariu romano-banaticu, dlu Georgiu Petroviciu restituindu actele ce i s'au tramisu de aicea cu scopu de a acuirã membri in asociatiune, rescrie: ca aflãndu-se poporul de asta-data in pusetiune slaba materiale, n'au potutu satisfacere recercãrei, — ci promite pre viitoriu a imbratisã cu caldura scopurile filantropice ale asociatiunei nãstre.

Decisu: Fimdu ca dlu colectante numai pentru prezente, va se dica deocamdata arãta imposibilitatea de a spriginã scopurile asociatiunei, si si promite sucursulu seu in viitoriu se dispune a i se retramite iera-si actele cestionate pentru folosintã de aici incolo.

Nr. 73. Colectantele din Siciu dlu notariu comunalu Ioanu Topanu strapune trei consemnãri adunate cu dechiaratiuni si anume:

1. a membriloru restantieri: Parteniu Saporanu, Dimitriu Codreanu, Mihaiu Sierbanu, Georgiu Mornaila, si Petru Zeldesianu despre deobligarea sumei restante de cãte 5 fl. iera a lui Avacumu Codreanu despre sum'a restante de 7 fl. 50 xr. ale caror'a obligaminte de solvire au si expiratã dejã la 1 Ianuaru 1870.

2. a membriloru, cari si — au renouitã ofertele expirate pre alti trei ani 1869/70 1870/71 si 1871/72 si anume Georgiu Murgu, Parteniu Saporanu, Florã Codreanu, Avramu codreanu, Iosifu Sierbanu, Dimitrie Codreanu, Michaiu Sierbanu, Ioanu Codreanu, Petru Zeldesianu, toti locuitori din Siciu si fiesco care cu ofertu anuale de cãtu 2 fl. v. a.

3. a membriloru nou intrati in asociatiune, si a nume: Ioanu Topanu cu 5 fl. Ilie Mironu, Pentru Cancianu, Gavrilã Petriu, Avramu Sierbanu, Dimitrie Tinacianu, Dimitrie Mornaila, Valentie Baltãiu, Cracianu Mihuti, Dimitrie Mornaila si Iosifu Danu, Nicolau Sfetu, Mitru Mornailu si Avacumu Mihuti, toti cu ofertu anuale de cãte 2 fl. v. a.

Decisu: Reportulu dlui colectante se-ia la cunoscintã si se depune: a se consemnã tãte dechiaratiunile despre obligamentulu oferteloru restante in protocolulu de evidintã.

Membrii propusi de dlu colectante, si a nume cei ce si au renouitã ofertele se declara si mai departe ca membri ai asociatiunei, iera cei noi intrati dupa votisarea usuata se declara toti de membri alesi, si se dispune a se matriculã atari si a li se estradã indatinatele diplome, tramitiendu-se colectantelului spre inmanuare, si incasarea tacselor obveninde.

Nr. 74. Se prezintă douã dechiaratiuni intrate dela colectantele Desnei domnulu notariu comunalu din Prazesci Nicolau Polisiu si a nume: a lui Moise Zaslo docinte in Mineadu, si Simeonu Tulcanu preotu din Ignesci, cari voiescu a fi membri cu ofertu anuale de 2 fl. v. a. pre anii 1869/70, 1870/71 si 1871/72.

Decisu: Membrii propusi de dlu colectante, se declara prin votisare secreta ca membri alesi ai Asociatiunei, si se dispune inmatriculãrea lorã si estradãrea diplomeloru, ca sub nr. precedente.

Nr. 75. Directorulu secundariu Ioane Popoviciu Desseanu propune de membru alu asociatiunei pre dlu Georgiu Pop'a, redactorulu Albinei, pre anii 1870/71 1871/72 si 1872/3 cu ofertu anuale de 2 fl. si depune sum'a solvita pre toti trei ani cu 6 fl. si 50 cr. pentru tacs'a diplomei estradãnde.

Decisu: Prin votare usuata dlu Georgiu Pop'a se alege de membru ordinariu alu asociatiunei si i se va estradã diplom'a, iera sum'a solvita transpunendu-se la perceptoratu, acest'a se insarcinãza a tramite cuil'a membrului solvitoriu.

Nr. 76. Pentru autenticãrea protocolului prezente.

Decisu: Se va conchiamã o siedintã strãordinariã.

Protocolulu acest'a se ceti si autenticã in prezintã comembriloru Ioane Popoviciu Desseanu, Dr. Atanasiu Siandoru, Emanuilu Missiciu, Ioanu Rosiu, Teodoru Serbu, Georgiu Dogaru, si Petru Petroviciu.

Aradu, 16 Maiu nou 1870.
Directiunea asociatiunei nationale pentru cultura a poporului romanu.

Ioane Popoviciu Desseanu mp.
directoriu secundariu.

Petru Petroviciu mp.
notariu.

Din 'analele statistice ale Romãniei pre anulu 1866 estragemu urmãtoarea recapitulatiunea genarãle despre starea agriculturii din tier'a romanãca in anulu 1866.

Romãni'a de dincolo de Milcovu.

Semenãturile — Productiunea:			
Fãlci	Chile	produc. unei fãlci.	
Grãu . . .	267,534 . 495,450	. 1	chila si 351 oca
Secara . . .	33,636 . 62,048	. 1	" " 338 "
Porumbu . . .	298,172 . 439,417	. 1	" " 189 "
Ordiu . . .	81,150 . 169,914	. 2	" " 38 "
Ovesu . . .	24,590 . 55,815	. 2	" " 108 "
Meiu . . .	8,538 . 3,923	. —	" " 183 "
Rapitia . . .	1,193 . 2,418	. 2	" " 10 "
714,813		1,228,985	

Romãni'a de dincãce de Milcovu.

Semenaturile Productiunea			
Pogone	Chile	product. unei pog.	
Grãu . . .	786,568 . 606,947	. .	309 oca
Secara . . .	85,341 . 35,610	. .	167 "
Porumbu . . .	1,143,359 . 551,928	. .	193 "
Ordiu . . .	298,159 . 221,483	. .	297 "
Ovesu . . .	44,423 . 29,507	. .	266 "
Meiu . . .	130,996 . 18,709	. .	57 "
Rapitia . . .	12,366 . 5,369	. .	174 "
2,501,812		1,469,558	

Totalu pentru tãta tier'a

1,275,250 Hectare, semenate
15,266,839 Hectolitre, productiunea.

In jurnalulu „Osten“ cetimu ca dupa listele comisiunei europene pentru Dunare s'a esportatu din portarile Romãniei in cei 3 ani din urma:

	1867	1868	1869
Chile de*)	1,947.297	2,650.590	1,764.502
Meiu	127.954	905.817	2,152.561
Secara	69.672	226.903	183.167
Ordiu	224.099	434.126	359.302
Ovesu	6.389	—	7.206
Fasole	1.098	9.830	25.234
Turisea	—	15.013	38.360
Farina	9.123	4.213	52.038
Laolalta	2,385.611	4,246.492	4,582.370.

In caus'a Tofaleniloru.

Recapitulatiunea sumeloru incurse la comitetulu ad hoc din Sabiu pentru ajutorirea celor 30 familie nefericite din Tofalu.

(Continuare.)

Dela mai multi domni din Fagarasiu 23 fl. 4 xr. Dela mai multi domni din Naseudu 65 fl. 60 xr. Dela dd. teologi gr-cat. din Gherla sum'a de 14 fl. Din Sebesiulu-sasescu dela mai multi domni 28 fl. Din Orlatu dela mai multi domni 20 fl.

(„Tel. Rom.“ nr. 95 1870.) 150 fl. 64 xr.

(Continuare.)

Dela mai multi domni din Vien'a 72 fl. 50 xr. Dela mai multi domni din San-Georgiu rom. 19 fl. 20 xr. dela mai multi domni din Galati (Romãni'a (61 # schimbati in) 356 fl. 24 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 96 1869.) 447 fl. 94 xr.

(Continuare.)

Dela mai multi domni din Sebesiulu sasescu 5 fl. 51 xr. Dela mai multi domni totu din Sebesiulu sasescu 9 fl. 15 xr. Dela mai multi domni din Turchisiu (Sacele) 23 fl. 70 xr. Dela mai multi domni din Alb'a Iul'a 12 fl.

(„Tel. Rom.“ nr. 99 1869) 50 fl. 36 xr.

*) O chila are 4726 galete vienedie.

(Continuare.)

Din Simonu (Brãnu), 8 fl. 74 xr. Din Leschi'a (Cet. de pãtra) prin p. prot. I. Greblea 6 fl. Din Tilisc'a, prin p. P. Iug'a 22 fl. 24 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 101 1869.)

Din Rodna, (Bistritã) prin dlu Zach. Popu 32 fl. Din Satulungu (Sacele), prin p. I. Danu 65 fl. 78 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 2 1870.)

Din Sebesiulu sasescu si impregiurime, prin p. prot. I. Tipeiu 15 fl. Din Ibanesci, predati prin dlu Red. N. Cristea 4 fl. Din Hatieg u, prin d. B. Popoviciu 3 fl 50 xr. Din Cristianu, deadreptulu dela d. G. Pipernea 1 fl. Din Poiana (Mercurea), prin dlu N. Ciugudeanu 64 fl. 57 xr. Din Poiana (Mercurea), dela p. I. Sierbu deadreptulu 2 fl.

(„Tel. Rom.“ nr. 5 1870.)

Dela Comitetulu permanentulu judetului Neamtulu 300 lei noi = 147 fl. 75 xr. Din Breticu, prin p. prot. I. Petricu 16 fl. 54 xr. Din Clusiu, prin p. prt. Vas. Rosiescu 15 fl. 40 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 12 1870.)

Din Tãke Terebea (Satu mare in Ungari'a), prin p. G. Ardeleanu 17 fl. Din Salisc, prin p. D. Nãmtiu, Cur. A. Cãnd'a si inv. D. Chire'a 32 fl. 35 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 13 1870.)

Din Lancramu, prin d. inv. d. Maximilianu 38 fl. 10 xr.

(„Tel. Rom.“ nr. 14 1870.)

Oneratii p. t. domni contributori si respective colectori de oferte in favorea tofaleniloru suntã rogati dara, cã se binevoiesca a luã notitia de aceste publicatiuni, si aflãndu-le defectuãse in ori ce privintã, a ne insciintã, cã astfelu dupa rectificãrea definitivã a sumelor intrate se potemu continuã si terminã cu ratiociniulu nostru in publicu.

Sabiu in 27 Maiu (8 Iun.) 1870.

Comitetulu Sabianu ad hoc.

Varietãti.

** Suntemu in positiune de a dã unele date sigure despre stricaciunile si pustirile, de care au fostu lovita nenorocitã comuna Boiulu mare prin elementulu de epa in diu'a de 1/13 Maiu a. c. asiã dupa cum s'a constatatu prin comisiunea cercetãtoare despre cele aflãte: Dintre locuitori au peritu in undele torentului cu toti 165 dintre care 144 greco-resariteni (60 parte barbatãca si 84 parte femeiasca), magiari, elveti reformati 19, si 2 evrei.

Daun'a causata in edificie, in animale si fructe:

Case 60, siari 77, boi 6, vaci 38, cai 6, capre si porci 186, vitiei si mãnzi 70, bucate in grantie 12,567 feldere. Sum'a de 6 ani estimata face 61,601 fl. 25 xr. v. a.

** (Conscriptiunea poporului.) In dilele prosime se va suscerne rezultatulu conscriptiunei poporului M. Sale si apoi legislativei. Popolatiunea intrãga de pre teritoriulu corãnei st. Stefanu face 15,400,000 suflete. Dela anulu 1857 au sporitu cu 1,660,000. De insemnatu este ca femei suntã cu 36,000 mai multe decãtu barbati.

** Legea despre inbunãtãirea lefeloru ampoiãtiloru de statu de la 800fl in josu primitã de legislativa si sanctionata de M. Sea se va efectui dejã, despre ce ministeriulu de finãcie e incunoscintiatu. Ampoiãtii cu 500fl. voru capetã o inbunãtãire de 70 fl. cei cu 600 fl. de 60 fl. si cei cu 700 fl. de 50 fl.

** Din diferite parti ale tieriei ne vinu corespondintie, care ne facu cunoscutu, ca desele povãie si grindine au causatu daune mari semenaturiloru. Acele parti inse, care au remasu crutiãte de amintitele calamitati, au cea mai buna sperantia la unu secerisu bunu.

** Cetimu in tãte numerile foiloru oficiale denu-miri numeroãse la tãte ministeriele, oficiolatele etc. intre acele denumiri, eãmu de totu felulu de nume, numai de romãnesci nu.